

ושניהם נוגעים לחלקו של בגין

● מדוע ניסו אנשי צה"ל להטעות את קשדן, ואולי באמצעותו גם את דרייפר ואת הממונים על קשדן?
 ● מדוע נעשה השימוש במילים "כ" נראה שהפלאגות נכנסו מצפון, כאשר בצה"ל היה ידוע בדיוק מניין נכנסו הפלאגות, מתי נכנסו, מתי הופסקה הפולטת ומתי ניתן להן להמשיך בה?
 ● מדוע לא נעשה להוצאתן המיידית של הפלאגות ממחנות הפליטים גם שבת בבוקר, אחרי דבריו המפורשים של דרייפר על הטבח במחנות (על-פי עדותו של מפקד-האוגדה עמוס ירון, נמשכה יציאת הפלאגות מהמחנות עד לשבת בשעות הצהריים)?
 ● מה עשה מנכ"ל משרד-החוץ, דויד קמחי, במידע שהעביר לו קשדן? האם העביר את המידע לממונה עליו - שרה-חוף?

● אם אומנם התקיימה השיחה, האם יתכן שנו בעביר את המידע על בית-החולים עזה לידעת ראש-הממשלה, מנחם בגין, ביום השישי בלילה או ביום שבת בבוקר - כפי שחייב היה לעדשות?
 ● אם כך קרה - האם אין בכך כדי לחזק את עדויותיהם של שרה-ביט-חון, אריאל שרון, של הרמטכ"ל, רפאל איתן, ושל ראש לישכתו, זאב זכרון, ש-עלנו שניהם כי מנחם בגין ביקש פרטים על המתרחש בבית-החולים עזה?
 ● נבו העיד כי אפשר להשיגו בכל עת, גם כשהוא נמצא במחנות, המצויות ב-מכשיר-קשר טלפוני. הוא אמר כי במרוצת יום השישי התקשר מיוזמתו פעמים רבות לאג"ם-מבצעים במטכ"ל - ולא קיבל מהם שום מידע על המתרחש במחנות! כהן: "ביום השישי לא שאלת מה נעשה במחנות?"

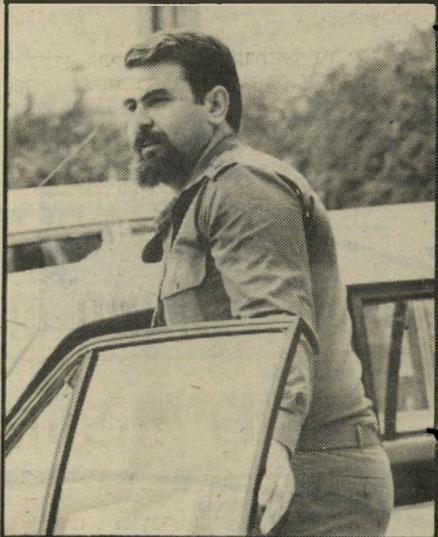
מתי ידע בגין?

עדת אחרת של איש משרד-החוץ היתה של המיסנה-למנכ"ל המשרד, חנון בראון. פקיד זה קיבל מידע מהממונה על השגרירות האמריקאית בתל-אביב (ממלא-מקום השגריר). מידע זה הגיע מ-מישרד-החוץ האמריקאי בושינגטון, וככל הנראה הגיע לשם מהשליח דרייפר בביי-רות. זאת אפשר ללמוד מנקודת-הדימון שבין הידיעות שהועברו באמצעות קשדן ובאמצעות בראון. בשני המקרים היה מדובר בידעות שנגעו לבית-החולים עזה. למציאות של חיילי צה"ל ברחובי-הבנקים

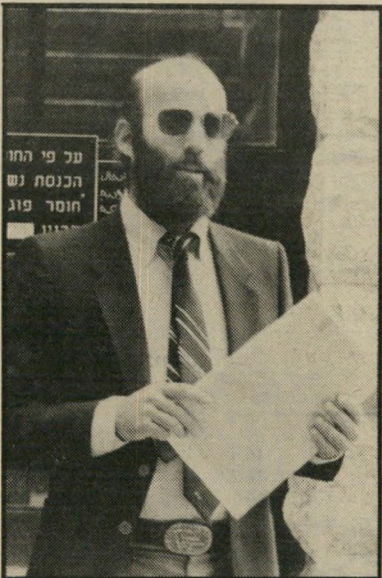
נבו: "ביום השישי הייתי בקשר עם אג"ם-מבצעים, וקיבלתי כל מיני דיווחים. לילה-לילה אני מקבל דיווחים על כל גמל שחוצה את הגבול בדרום, אבל אז לא קיבלתי שום דיווח... שאלתי את אג"ם-מבצעים אם יש דיווחים. הם לא אמרו לי דבר (על המתרחש במחנות-הפליטים)".
 ● נוגעת לתיפקודו של מנחם בגין (ראה עמוד 10). ואולי גם לתיפקודו של אג"ם-מבצעים.
 ● אם היה ידוע באג"ם-מבצעים כי משך היום השישי על המתרחש במחנות - מפניותיו של אריאל קנת ושל אחרים - מדוע לא דווח על-ידי נבו?
 ● האם ביקשו באג"ם-מבצעים להסי' תיר את המתרחש עם מידעת ראש-הממשלה - ולכן לא מסרו דבר למזכירו הצבאי?

● האם סברו באג"ם-מבצעים כי ידיעות מסוג זה אינן מענייניו של ראש-הממשלה?
 ● האם ידעו שם שבגין כבר קיבל מידע על כך ממקור בכיר יותר?
 ● ארבע העדויות הללו - שד השר מרדכי ציפורי, של פקיד משרד-החוץ קשדן ובראון, ושד עזריאל נבו - משלימות את הפסיפס בכך מה שנודע לאפיקי העברת המידע מן השטח לכפי מעלה, או משרד-

נבו מזכירו הצבאי של ראש-הממשלה, שלה הכחיש מכל וכל כאילו נמטר לו על שמתרחש במחנות-הפליטים.

בביירות המערבית ועל הימצאות הפלאגות במחנות-הפליטים.
 המידע שהועבר באמצעות הממונה על השגרירות הגיע אל בראון ביום השישי, בשעה שש בערב. בראון ניסה להתקשר מאוחר יותר עם מנכ"ל משרדו, דויד קימ חי, אך הטלפון בביתו של המנכ"ל היה תפוס. בראון סבור כי הוא התקשר גם ללישכת שרה-ביט-חון, אך אינו בטוח בכך. לעומת זאת בטוח בראון כי הוא העביר את המידע בטלפון למזכיר הצבאי של ראש הממשלה, סגן-אלוף עזריאל נבו. בראון אמר שאינו זוכר אם "תפס אותו מיד, או יותר מאוחר בלילה".
 עדות זאת עומדת בסתירה מוחלטת ל-עדויות של המזכיר הצבאי, סגן-אלוף נבו אמר בביטחון כי לא התקיימה שום שיחה כזאת, שבה הועבר אליו מידע על בית-החולים עזה שבביירות. הסתירה שבין שתי העדויות היא מוחלטת וברורה. בראון טוען כי הוא דיבר עם נבו, ונבו טוען שלא זו בלבד ששיחה כזאת לא התקיימה, אלא שהיא גם לא היתה יכולה להתקיים, משום שהוא לא היה בביתו ביום השישי בערב, כאשר בראון טען כי שוחח עימו!
 ● אם אומנם צודק נבו, ובראון לא דיבר עימו - מדוע מתעקש בראון לומר שאכן התקיימה שיחה כזאת? (מה גם שבנו העיר על כך לבראון לפני שבראון מסר עדות זו בוועדה).
 ● אם צודק בראון, והשיחה התקיימה, מדוע מבקש נבו להסתיר את דבר קיומה?

נציג משרד-החוץ בביירות טען, כי העביר במקומם את דברי השליח האמריקאי מוריס דרייפר.

קשדן הממשלה, צמרת השירותים החש"איים והמטכ"ל של צה"ל.
 אחרי העדויות האלה אפשר לצייר תמונה שלמה, פחות או יותר, של התליכי זרימת המידע (ראה טבלה בעמודים 8 ו-9).
 היו לפחות שיבעה אפיקים של העברת המידע על הטבח:
 ● האפיק הצה"לי, שבמיסגרתו עבר המידע בשלשלת הפיקוד, מן היחידות של צה"ל שהקיפו את מחנות הפליטים, אל מפקדי-היחידות, ומהם אל אלוף-הפיקוד ואל הרמטכ"ל.
 ● האפיק של אמ"ן, שקציניו קיב-לו ידיעות שלא בהכרח הגיעו מאנשי צה"ל. על-פי עדותו של ראש לישכת מפקד-אמ"ן, סגן-אלוף משה חברוני, הועבר

חדאד

השליט הבלתי-מוכח של דרום-לבנון, שהגדיר את עצמו כראש, לבנון החופשית, הכחיש כל נגיעה לטבח במחנות-הפליטים, וסיפר על מיליציות שהקים צה"ל בדרום-לבנון, נוסף על שלו, ואשר אינן עומדות תחת פיקודו שלו.

בעלת השלכות כה חמורות, כמו הטבח במחנות הפליטים! מדוע לא חשב כך הרמטכ"ל? מדוע לא חשב כך שרה-ביט-חון? מדוע לא חשב כך שרה-חוף? ראש המוסד ראש השב"כ? ובמילים אחרות: האם ראש-הממשלה מתפקד? (ראה עמוד 10).

"מרצדס" שחורה

עדותו של רביסון סעד חדאד, איש שישארל מיעדת אותו לתפקד המושל מטעמה בדרום-לבנון, היתה קצרה. אולי קצרה מדי, שאלות רבות מדי נותרו ללא מענה.

חדאד העיד ואמר כי על-פי הסכם בינו ובין צה"ל, לא עברו כוחותיו את נהר העוואלי, משום כך, אמר, לא יתכן שהם ביצעו את הטבח במחנות הפליטים בביירות. הוא התבקש להשיב על השאלה, מדוע סברו רבים במחנות-הפליטים כי הוא וכוחותיו השתתפו בטבח.
 על-פי העדויות, כפי שהשתמע בשאלות השופטים, נראה שהאד בבירות ביום השישי, 11 בספטמבר, בר, כאשר בוצע הטבח. ככל הנראה טענו העדים כי חדאד נסע בכמו"ר נית "מרצדס" שחורה.

חדאד לא הכחיש שהיה בביירות באותו יום, הוא טען כי בא לנחם את מישפחת מ"מיל, האבלה על מותו של הבן בשיר, ואחר-כך ביקר קרובי-משפחה בג'וניה, מצפון לביירות. הוא הגיע לביירות במסוק, כך סיפר, באשר למרצדס השחורה, אמר: "לי יש רק ג'יפ בצבע ירוק-צהוב מתכ"ת".

אך חדאד הגיע לביירות במסוק, אין להניח כי הביא את הג'יפ שלו עימו. ה"שאלה המתעוררת, אם כך, היא זו:

- באיזו מכונית נסע חדאד כאשר היה בביירות?
- הדרך מג'וניה לנמל-התעופה עוב-רת בסמוך מאור למחנה הפליטים שא-תילא, האם עבר שם חדאד?
- חדאד התבקש גם להשיב על השאלה מה חיפשו אנשי מיליציות מדרום-לבנון בסמוך למחנות-הפליטים שבהם נערך ה"טבח, היו שם לפחות שלושה מהם, שנקלעו לקרב-יירוט בין צה"ל וסיעות יריבות, ו"אחד מהם נהרג. השניים האחרים הסגירו את עצמם ליד צה"ל.
- חדאד: אף אחד מהם לא היה מהכוחות שלי. הם מגויסים מהכפרים על-ידי צה"ל. הם תחת פיקודי, אבל לא ב-100%... כולם יודעים שכל הכוחות הלבנוניים הלוחמים לובשים את אותם המדים, האנשים שלנו, האנשים בביירות, כי כולם באים מאותה המיסעדה!"
- כך, תוך כדי דבריו, גידה חדאד כי נוסף על המיליציות שלו, יש מיליציה לבנונית נוספת בדרום-לבנון, שגוייסה על-ידי צה"ל, וש"מיליציה זאת אינה כפיפה רק לו!
- לאיזה צורך זקוקה ישראל לצבא-שכניים נוסף על זה של חדאד בדרום-לבנון?
- למי בדיוק כפופה מיליציה נוספת זאת? לצה"ל? למוסד? לשב"כ?
- האם השלושה, שאחד מהם נהרג והשניים האחרים נתפסו - היו האנשים היחידים מדרום-לבנון שנמצאו בביירות, באיזור המחנות, בימי הטבח?

המידע לאמ"ן אל עוזרו של שרה-ביט-חון, אבי דודאי, וכנראה לשרה-ביט-חון, דודאי מכחיש זאת.

● האפיק של בראון. המיסנה-למנכ"ל משרד-החוץ, חנון בראון קיבל ידיעות מהממונה על השגרירות האמריקאית בתל-אביב, האיש מס' 2 בשגרירות. ערפי עדותו העביר בראון מידע זה ל-לישכת שרה-ביט-חון (בכך אינו בטוח) ואל מזכירו הצבאי של ראש הממשלה, עזריאל נבו. סגן-אלוף נבו מכחיש זאת.

● האפיק של קשדן. זה היה אפיק נוסף של העברת מידע במשרד-החוץ. שי-הגיע גם אל צה"ל. קשדן קיבל מידע מ-מוריס דרייפר ומנציגי הצלב האדום בביי-רות. הוא העביר מידע זה אל התורן במשרד-החוץ, אריאל קנת, אל מנכ"ל-המשרד, דויד קמחי, ואל יחידת הקישור של צה"ל בביירות. קנת, מצידו, העביר את המידע לצה"ל בפעם נוספת.

● האפיק של המוסד. לאפיק זה לא היו התייחסויות בעדויות שניתנו בדלתיים פתוחות, אך אפשר לשער על קיומו משתי עובדות שהתגלו. האחת: נציג של המוסד שימש כקצין-קשר אצל כוחות הפלאגות. שנית: שרה-התיקשרות, מרדכי ציפורי שניסה להתקשר עם ראשי אמ"ן ושב"כ, לא טרח להתקשר עם ראש-המוסד, אולי משום שהיה לו יסוד להניח כי הוא כבר ידע על המתרחש.

● האפיק של ציפורי. צינור זה של העברת מידע היה מיקרי לחלוטין, להבדיל מן הקודמים. העיתונאי זאב שיף העביר את הידיעות לשרה-התיקשרות, וזה העבירן לשרה-חוף, יצחק שמיר. יתכן ש-שרה-חוף, על-פי בקשתו של ציפורי, העביר את המידע גם לראשי-אמ"ן ולראש-השב"כ, שנגשו עימו ביום השישי ב-צהריים. יתכן שהמידע הועבר בהזדמנות זאת גם לשרה-ביט-חון, שאף הוא השתתף באותה פגישה עם דרייפר.

● האפיק של רון בן-ישי. גם אפיק זה היה מיקרי, על-פי עדותו של אריאל שרון. נודע לרון בן-ישי פעם אחת בסמוך 16.00 ופעם אחת בשעה 20.00 על המתרחש במחנות בביירות, והוא דיווח על-כך לשרה-ביט-חון בשיחת-טלפון ביום השישי בשעה 23.30. כאשר לשרון כבר היה ידוע מה אירע בצברה ובשאת'לא.

מתמונה מפורטת זאת מסתבר דבר מהדים: המידע שורם באפיק הצה"לי נעצר לפני שהגיע אל מזכירו הצבאי של ראש-הממשלה, ואל בגין עצמו.
 המידע שורם באפיק של אמ"ן נעצר, אם צודק חברוני, אצל שרה-ביט-חון. גם ממידע זה לא הגיע דבר אל בגין.
 המידע שהעביר קשדן נעצר, אולי, אצל שרה-חוף יצחק שמיר, וגם הוא לא הגיע אל בגין.

המידע שהעביר ציפורי לא הגיע אל בגין. על-פי עדותו של בגין הוא לא קיבל שום ידיעות על המתרחש במחנות מהמוסד או מהשב"כ.

רק פקיד אחד של משרד-החוץ טוען כי ניסה להעביר מידע אל בגין, באמצעות מזכירו הצבאי. על-פי עדויותיהם של ה"רמטכ"ל וראש-לישכתו הגיע מידע זה אל בגין - אך ראש הממשלה עצמו ומזכירו הצבאי מכחישים כי מידע זה הגיע אליהם! אחת השאלות המהותיות ביותר בכל ה"נוגע למימצאיה של ועדת החקירה מת-עוררת כאן בתוקף רב:
 ● מדוע לא חשב כמעט איש שצריך להודיע לראש-הממשלה על התרחשות